

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

ORDIN

01.04.2022 nr. 247

mun. Chișinău

**Cu privire la formarea cadrelor didactice în implementarea
Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială
pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului**

În temeiul prevederilor art. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 143/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, în conformitate cu pct.9, subpct.11) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 146/2021, în baza Memorandumului de colaborare între Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova și Asociația Obștească „Parteneriate pentru fiecare copil”, semnat la 21 ianuarie 2021, Ministrul Educației și Cercetării emite prezentul

ORDIN:

1. Se dispune desfășurarea, în perioada 04 aprilie – 31 mai 2022, a atelierului de formare a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general în implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2018.
2. Se aprobă lista formatorilor locali care vor realiza formarea cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general (Anexa 1).
3. Formatorii locali:
 - vor asigura realizarea cursului de formare conform Agendei din Anexa 2 ;
 - vor realiza formarea cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general din teritoriul administrat conform curriculumului *Prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului* (Anexa 3).
4. Organele locale de specialitate în domeniul învățământului:
 - vor selecta cadrele didactice din instituțiile de învățământ general din teritoriul administrat care urmează a fi formate în implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2018;
 - vor delega la atelierul de formare cadrele didactice selectate din instituțiile de învățământ general din teritoriul administrat;
 - vor decide asupra formei de desfășurare a atelierului de formare a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general în implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul*

de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2018.

- vor pilota, începând cu 01 septembrie 2022 până la 31 mai 2023, la decizia administrațiilor instituțiilor de învățământ general din teritoriul administrat, implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*;
 - vor prezenta Ministerului Educației și Cercetării, în formatul care va fi expediat ulterior, raportul generalizat privind rezultatele pilotării implementării *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*;
5. Direcția învățământ general (domnul Valentin Crudu, șef Direcție) se desemnează responsabilă de monitorizarea organizării și desfășurării formării cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general în implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2018.
6. Ministrul Educației și Cercetării va controla executarea prevederilor prezentului ordin.

Ministru Anatolie TOPALĂ

Lista formatorilor locali în implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2018

Nr.crt.	Raionul/municipiul	Numele, prenumele	Funcția	Date de contact	
				E-mail	Număr de telefon
1	Anenii Noi	Bîrsan Tatiana	șef SAP	birsantatiana24@gmail.com	69933439
2	Basarabeasca	Platon Domnica	pedagog	sapbasarabeasca@gmail.com	69221205
3	Bălți	Ciobu Carolina	psiholog	ciobucarolina@gmail.com	68223114
4	Briceni	Bolbocean Svetlana	psiholog	svetlanabolbocean1990@gmail.com	69535809
5	Cahul	Sevcenco Victoria	psiholog	victoriasevcenco79@gmail.com	79899207
6	Călărași	Lozinschi Iulia	șef SAP	iuliagm@gmail.com	60126433
7	Cantemir	Cabac Ana	șef SAP	ana.cabac@gmail.com	76723767
8	Căușeni	Bacal Liliana	pedagog	bacal.liliana@gmail.com	69089332
9	Cimișlia	Grișu Domnica	pedagog	griu.domnica53@gmail.com	69951984
10	Criuleni	Ogor Maria	pedagog	mariaogor13@gmail.com	68090268
11	Dondușeni	Grosu Ana	psihopedagog	anushca1986@gmail.com	67540905
12	Drochia	Gărtopan Ecaterina	psiholog	caterinagirtopan@gmail.com	79892641
13	Dubăsari	Baltaga Nadejda	psiholog	baltagannd@gmail.com	69099042
14	Edineț	Bordea Tatiana	psiholog	tatianabordea92@gmail.com	69063037
15	Fălești	Nanii Liliana	șef SAP	lilyana.28@gmail.com	60622633
16	Florești	Groza Tatiana	șef SAP	sapfloresti@gmail.com	69547446
17	Glodeni	Guțuleac Dumitru	șef interimar SAP	gudima1967@gmail.com	78306705
18	Hîncești	Ciornii Svetlana	pedagog	svetlanaciornii8@gmail.com	79046144
19	Ialoveni	Șincovici Angela	psiholog	angelaialoveni@gmail.com	62186865
20	Leova	Prepelită Angela	pedagog	prepelita.angela.f@gmail.com	67679718
21	Nisporeni	Chetraru Adriana	psihopedagog	sapnisporeni@gmail.com	68687014
22	Orhei	Doina Cucu	psiholog	cucudoina49@gmail.com	60508095
23	Ocnîța	Plămădeală Veronica	pedagog	veronicaplmadeala71@gmail.com	60223355
24	Rezina	Zota Angelina	psiholog	saprezina@gmail.com	69581916
25	Rîșcani	Scutaru Albina	psiholog	riscanisappsihologscutaru@gmail.com	68521977
26	Sîngerei	Andriuță Galina	pedagog	andriuta.gr1983@gmail.com	68973216
27	Șoldănești	Bagrelia Emilia	psihopedagog	emiliabagrelia@gmail.com	67242088
28	Soroca	Curoșu Nadejda	psiholog	nadyagheorghita@gmail.com	78470065
29	Ștefan-Vodă	Marin Ana	psiholog	marinana631@gmail.com	69769076

30	Telenești	Vicol Victoria	șef SAP	vicolvictoria@gmail.com	69355468
31	Taraclia	Rizova Nadejda	psihopedagog	nadea302020@gmail.ru	78129398
32	Strășeni	Bictaghirov Tatiana	șef SAP	sapstraseni@gmail.com	69725438
33	Ungheni	Cațer Livia	șef CRREI (SAP)	liviacater2@gmail.com	79199955
34	UTAG	Cîrma Olga	șef SAP	sapcomrat@gmail.com	69980137
35	Chișinău	Rusnac Virginia	Director CRAP	craprm@gmail.com	69924298
36	Chișinău	Nastas Elena	Psiholog CRAP	crap.psiholognastas@gmail.com	67218803
37	Chișinău	Codau Cătălina	Psiholog CRAP	crap.psiholog.codau@gmail.com	68104636
38	Chișinău	Guțu Marina	Logoped CRAP	crap.logoped.mgut@gmail.com	79292593

AGENDA

Atelierului de formare a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general în implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*

Ziua 1	
6 ore academice	<i>Înregistrarea participanților</i>
	<i>Introducere privind forma de organizare a instruirii. Utilizarea platformelor în regim sincron și asincron. Realizarea evaluării inițiale.</i>
	Sesiunea 1 <ul style="list-style-type: none"> • Cercetări în domeniul dezvoltării copilului. • Cadrul de bunăstare a copilului: concept, definiții, importanța abordării.
	Sesiunea 2 Activitate practica (4 grupuri) <ul style="list-style-type: none"> • Cadrul de bunăstare a copilului • Prezentare/analiză a produselor realizate în activitatea practică
<i>Lucrul individual. Sarcini de realizat. Întrebări și răspunsuri.</i>	
Ziua 2	
8 ore academice	<i>Înregistrarea participanților</i>
	Sesiunea 1 <ul style="list-style-type: none"> • Factorii protectori ai familiei: concept, definiții, importanța abordării
	Sesiunea 2 Activitate practica (4 grupuri) <ul style="list-style-type: none"> • Factorii protectori ai familiei. Studii de caz. • Prezentare/analiză a produselor realizate în activitatea practică
	<i>Lucrul individual. Sarcini de realizat. Întrebări și răspunsuri.</i>
Ziua 3	
8 ore academice	<i>Înregistrarea a participanților</i>
	Sesiunea 1 <ul style="list-style-type: none"> • Rolul serviciilor educaționale în implementarea mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor în asigurarea bunăstării fiecărui copil
	Sesiunea 2 Activitate practica (4 grupuri)

	<ul style="list-style-type: none"> • Rolul serviciilor educaționale în implementarea mecanismului. Studii de caz. • Prezentare/analiză a produselor realizate în activitatea practică
	<i>Lucrul individual. Sarcini de realizat. Întrebări și răspunsuri.</i>
Ziua 4	
<i>6 ore academice</i>	<i>Înregistrarea on-line a participanților</i>
	Sesiunea 1 <ul style="list-style-type: none"> • Etapele de implementare a Instrucțiunii în cadrul instituțiilor educaționale. • Rolul serviciilor specializate în implementarea mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor în asigurarea bunăstării fiecărui copil. • Documentația și raportarea.
	Sesiunea 2 Activitate practica (4 grupuri) <ul style="list-style-type: none"> • Rolul serviciilor specializate & Documentația și raportarea. • Prezentare/analiză a produselor realizate în activitatea practică.
	<i>Lucrul individual. Sarcini de realizat. Întrebări și răspunsuri.</i>
	<i>Realizarea evaluării finale</i>

CURRICULUMUL

atelierului de formare a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ general în implementarea *Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului*

NOTĂ EXPLICATIVĂ

I. Preliminarii

Protecția drepturilor copilului, precum și aspectele ce țin de bunăstarea copilului sunt subiecte cheie ale Convenției ONU privind drepturile copilului, a prevederilor Capitolului 27 "Cooperarea în domeniul protecției copilului și al promovării drepturilor copilului" din Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Legea nr. 140 privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separării de părinți, care reglementează inclusiv, obligativitatea cooperării intersectoriale între diferite autorități și structuri, în procesul de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor în situație de risc. Pentru asigurarea implementării acestor prevederi legale, la 8 aprilie 2014 prin Hotărârea nr. 270, Guvernul a aprobat "Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului".

Mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, instituționalizat prin Hotărârea de Guvern nr. 143 din 12 februarie 2018, asigură unificarea eforturilor specialiștilor din toate sectoarele care interacționează cu copii și familii în vederea protecției copilului.

Toate agențiile, structurile profesionale și serviciile ce lucrează cu copii și familiile lor au responsabilitatea pentru a recunoaște și a evalua activ riscurile potențiale pentru copil, indiferent dacă acesta constituie obiectul principal al activității lor. Intervenția specialiștilor, sistemelor, organizațiilor și comunităților în suportul copilului și familiei este una pro activă, în conlucrare și axată pe intervenție timpurie care asigură bunăstarea copilului și previne eficient riscurile posibile și situațiile de dificultate pentru familie. Copiii și familiile beneficiază de susținerea necesară la momentul potrivit din partea serviciilor sociale, educaționale, de ordine publică, medicale, etc. Aceasta poate ajuta un copil, tânăr sau părintele lui să abordeze timpuriu îngrijorările și să evite probleme de dezvoltare.

Mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului vizează specialiștii (din cadrul serviciilor universale), organizațiile, structurile și toți cei în contact cu copilul și familia care trebuie să conlucreze în prevenirea primară și intervenție timpurie, consolidând practicile de lucru și aplicând cadrul de bunăstare a copilului și de consolidare a familiei. Mecanismul de cooperare intersectorială direcționează eforturile spre consolidarea capacităților familiei în creșterea și educația copilului prin dezvoltarea abilităților parentale și conectarea ei la resursele relevante din comunitate.

Cadrul conceptual al Programul tematic/modul de durată medie și curriculum-ului modular

Programul tematic/modul de durată medie vine să satisfacă cerințele sociale în profesionalizarea cadrelor didactice în domeniul de activitate. Astăzi, societatea bazată pe cunoaștere și informatizare tinde spre valorizarea individului, a capacităților sale, presupune o viziune, direcționată, spre calitatea formării profesionale a cadrelor didactice, adecvat proceselor de renovare conceptuală, curriculară și tehnologică a învățământului cu orientare adaptativă, de crearea a mediilor sigure și prietenoase, incluzive în conformitate cu cerințele societății contemporane.

În procesul de elaborare al Programul tematic/modul de durată medie s-a ținut cont de Standardele profesionale ale cadrelor didactice, standardele de asigurare a calității, analiza celor mai noi direcții de dezvoltare în domeniul învățământului de formare, analiza metodologiilor specifice de predare în domeniu; analiza și preluarea experiențelor partenerilor externi în domeniu, corespunderea obiectivelor programului strategiilor instituționale de dezvoltare; coordonarea procesului de elaborare a programului conform standardelor de asigurare a calității.

Gradul de noutate al Programul tematic/modul de durată medie constă în implementarea noilor abordări a bunăstării copilului în procesul educațional prin prisma implicării intersectoriale în contextul Republicii Moldova. Astfel, realizarea Programului tematic vine să formeze noi competențe profesionale ale cadrelor didactice, care își concentrează eforturile profesionale asupra dezvoltării competențelor copiilor în medii prietenoase, sigure și incluzive.

Prezentul curriculum este elaborat pentru formarea cadrelor didactice din structurile de asistență psihopedagogică și instituțiile de învățământ ce lucrează cu copii și familiile lor pentru instruirea profesioniștilor de la nivel local în implementarea mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului. Echipele de formatori sunt pregătite pentru a oferi formare continuă și sensibilizare tuturor angajaților structurilor nominalizate.

Programul de formare a propus este elaborat în baza unui cadru teoretic, normativ și metodologic clar, care răspunde necesităților locale, astfel asigurând durabilitatea competențelor formate. Accentul este pus pe formarea atitudinilor, înțelegerea importanței conlucrării intersectoriale și conștientizarea modalității de conlucrare pentru prevenirea primară a situațiilor de dificultate la familiile cu copii.

Cursul de instruire prevede familiarizarea formatorilor cu esența, scopul și principiile mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului, metodologia de lucru, formarea atitudinilor privind rolul familiei pentru asigurarea bunăstării pentru fiecare copil.

Scop: asigurarea sistemelor educațional și conexe cu specialiști calificați în domeniul prevenirii primare a riscurilor privind bunăstarea copilului.

Obiective:

- Achiziționarea de cunoștințe teoretice în domeniul prevenirii primare a riscurilor privind bunăstarea copilului (concepte, cadrul legal și de politici, cadrul instituțional, mecanisme de cooperare, etc.);
- Dezvoltarea de competențe practice ale actorilor relevanți în procesul de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului (aplicarea celor mai eficiente metode, tehnici și instrumente de identificare a bunăstării copilului, riscurilor, comunicarea/colaborare cu subiecții interesați/revanți în procesul implementării mecanismului, modalității de conlucrare intersectorială și intrasectorială la nivel de prevenire primară etc.) .

Curriculum pentru program a fost elaborat în baza s-a ținut cont de următoarele documente reglatorii:

1. Codul Educației;
2. Legea privind drepturile copilului;

3. Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022;
4. Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului;
5. Instrucțiunea privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului;
6. Instrucțiunea cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;
7. Recomandarea Consiliului Europei privind participarea copiilor și tinerilor sub vârsta de 18 ani, precum și cu Regulamentul de formare continuă a adulților;
8. Metodologia de elaborarea a programelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice (Ordinul MECC nr. 92 din 30 ianuarie 2019).

Principiile care au stat la baza elaborării *Curriculumului pentru Program* sunt stipulate în *Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților*:

- asigurarea caracterului anticipativ și al continuității în activitatea de formare-dezvoltare a personalității umane;
- adaptarea programelor de formare profesională la cerințele unei societăți în continuă dezvoltare;
- pregătirea personalității în vederea adaptării optime la condițiile de schimbare rapidă a sistemului de învățământ;
- mobilizarea și valorificarea tuturor mijloacelor de informare disponibile în limitele instituționale și non-instituționale;
- profesionalismul.

Curriculum prevede parcurgerea unui program de formare în volum de 60 ore, dintre care 16 ore contact direct (sincron/asincron)/ 44 ore activități practice și individuale – 2 credite.

II. Structura curriculumului

Tipul	Curriculum modular
Categoriile de beneficiari	Cadre didactice din instituțiile de învățământ general
Numărul de credite profesionale	2 credite
Evaluare	Probe scrise/orale

III. Repartizarea pe ore:

Nr. crt.	Unități de conținut (teme)	Numărul de ore			
		Total	Teoretice	Practice	Lucrul individual
1.	Cadrul de bunăstare a copilului: concept, definiții, importanța abordării	16	4	2	10
2.	Factorii protectori ai familiei: concept, definiții, importanța abordării	18	4	4	10
3.	Rolul serviciilor educaționale în implementarea mecanismului de	20	6	4	10

	cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor în asigurarea bunăstării fiecărui copil				
4	Rolul serviciilor specializate în implementarea mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor în asigurarea bunăstării fiecărui copil	6	2	2	2
	Total:	60	16	12	32

IV. Curriculum de formare pe unități de conținut:

Nr. crt.	Unități de conținut	Numărul de ore			
		Total	Teoretice	Practice	Lucrul individual
Modul 1. Cadrul de bunăstare a copilului: concept, definiții, importanța abordării		16	4	2	10
1.	Cercetări în domeniul dezvoltării copilului. Semnele și simptomele traumei suferite în copilărie. Impactul abuzului și neglijării în copilărie asupra capacității de a stabili și menține relații sociale.		2	1	4
2.	Cadrul de bunăstare a copilului. Domeniile de bunăstare : siguranță, sănătate, realizare, îngrijire cu afecțiune, activism, respect, responsabilitate și incluziune.		2	1	6
Modul 2. Factorii protectori ai familiei: concept, definiții, importanța abordării		18	4	4	10
1.	Factorii protectori ai familiei. Reziliența parentală eficiența personală. Rețeaua socială de suport a familiei Capacitatea parentală pentru îngrijirea și dezvoltarea copilului. Sprijinul concret la necesitate. Capacitatea părinților/persoanelor în grija cărora se află copilul de a dezvolta competențele emoționale și sociale ale copilului.		2	2	4
2.	Strategii de consolidare a factorilor protectori ai familiei. Reziliența parentală eficiența personală. Rețeaua socială de suport a familiei		2	2	6

	Capacitatea parentală pentru îngrijirea și dezvoltarea copilului. Sprijinul concret la necesitate. Capacitatea părinților/persoanelor în grija cărora se află copilul de a dezvolta competențele emoționale și sociale ale copilului.				
Modulul 3. Rolul serviciilor educaționale în implementarea mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor în asigurarea bunăstării fiecărui copil		20	6	4	10
1.	Acte normative în sistemul educațional tangențiale pentru prevenirea primară a riscurilor în asigurarea bunăstării fiecărui copil		2	1	2
2.	Corelarea mecanismelor de protecție a copilului în sistemul educațional cu cadrul de bunăstare a copilului. Observarea sistematică a bunăstării copilului.		2	1	4
3.	Modalități de identificare și intervenție, raportare. Etapile de implementare a Instrucțiunii în cadrul instituțiilor educaționale. Ciclul de prevenire a riscurilor și de intervenție primară. Fișa de observare a bunăstării copilului. Procesul de evaluare. Decizii privind bunăstarea copilului. Planificarea acțiunilor pentru bunăstarea copilului. Fișa de planificare.		2	2	4
Modulul 4. Rolul serviciilor specializate în implementarea mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor în asigurarea bunăstării fiecărui copil		6	2	2	2
1.	Actorii cheie în implementarea Instrucțiunii cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului. Serviciile de asistență socială. Serviciul ordine publică.		1	1	1
2.	Documentare și Raportare Planificare a suportului pentru copil și familia. Referirea cazului. Modalitatea de referire.		1	1	1

V. Finalitățile de studii

5.1. la nivel de cunoaștere și înțelegere:

- cunoașterea cadrului conceptual, instituțional și de politici în domeniul protecției copilului și bunăstării copilului.
- recunoașterea metodelor, tehnicile și instrumentele de cooperare intrainstituțională și intersectorială de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.
- identificarea modalităților de intervenție în prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.
- determinarea barierelor în domeniul protecției copilului și bunăstării copilului în instituțiile de învățământ și identificarea soluțiilor eficiente de înlăturare a acestora.
- identificarea modalităților adecvate de sensibilizare comunitară în promovarea bunăstării copilului.

5.2. la nivel de aplicare:

- distingerea specificului procesului de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;
- aplicarea principiilor de asigurare a unui mediu sigur, prietenos și incluziv de educație a copiilor;
- aplicarea prevederilor legale privind mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;
- utilizarea cadrului instituțional privind mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;
- delimitarea noțiunilor esențiale în contextul mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;
- delimitarea rolului specialiștilor intrasectorial și intersectorial în cadrul mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;
- aplicarea metodologiei de observare sistematică a bunăstării copilului în diverse medii de învățare;
- utilizarea metodelor și tehnicilor de comunicare în domeniul bunăstării copilului;
- delimitarea îngrijorărilor privind bunăstarea copilului;
- explicarea esenței planificării și realizării acțiunilor pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;
- aplicarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor de prevenire primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.

5.3. la nivel de integrare:

- promovarea bunăstării copilului, a mediilor educaționale prietenoase, sigure și incluzive în instituțiile educaționale și în comunitate;
- demonstrarea comunicării asertive cu copiii, adulții;
- comunicarea/colaborarea cu subiecți interesați/relevanți în procesul implementării/promovării bunăstării copilului.

- demonstrarea abilităților de a recepționa, aprecia și valorifica inovațiile și transferul tehnologic;
- experimentarea bunelor practici educaționale în vederea asigurării bunăstării copilului, a mediilor educaționale prietenoase, sigure și incluzive;
- elaborarea strategiilor de eficientizare a parteneriatelor cu familia și comunitatea;

VI. Strategii de predare-învățare

Proiectarea, organizarea și realizarea procesului de formare a competențelor profesionale prin formare continuă se bazează pe modelul andragogic al educației, care pune în valoare următoarele abordări: *centrarea pe cel ce învață; învățarea experiențială; parteneriatul educațional; diversitatea tehnologiilor didactice* etc. Specificul învățării la adulți influențează în mod decisiv procesul de planificare, organizare și desfășurare a activității de instruire. Pentru asigurarea succesului acestuia este necesar ca formatorul să țină cont de un set de *principii* ce vor fi integrate în activitățile programului de formare:

- Experiența participanților este importantă pentru activitățile de instruire a adulților și, respectiv este inclusă în procesul desfășurării instruirii;
- Activitățile de instruire sunt centrate pe dezvoltarea abilităților necesare adulților. Este important ca prezentările formatorului să constituie 10-15% din timpul total al instruirii, să fie urmate de exerciții practice și aplicații.
- Adulții au nevoie de activități prin care ar fi încurajați să confrunte experiențele anterioare cu cele noi, oferite de formator și să dețină un control asupra procesului prin care se desfășoară instruirea. Formatorul va încuraja participarea tuturor celor implicați în formare, ținând cont de specificul fiecărui individ, valorificându-i deplin;
- Formatorul va selecta strategiile și tehnicile relevante atât pentru valorificarea cunoștințelor și experienței anterioare a participanților, pentru încurajarea schimbului de idei și opinii cu privire la posibilitățile ulterioare de aplicare în practică a noilor informații, cât și realizarea obiectivelor activității;
- Deoarece există mai multe stiluri de învățare, strategiile și tehnicile utilizate sunt adaptate la diverse stiluri. Este important de conceput și organizat procesul de instruire astfel încât acesta să fie relevant din punctul de vedere al diversității stilurilor de învățare;
- Utilizarea materialelor vizuale contribuie la perceperea și, respectiv, la înțelegerea corectă a informației prezentate. Implicarea mai multor canale de percepere a informației contribuie la sporirea gradului de asimilare a acesteia;
- Instaurarea unui climat de respect contribuie simțitor la creșterea eficienței instruirii adulților. Pentru a accentua valoarea personalității și experienței fiecărui participant este important ca formatorul să asigure atmosfera de respect reciproc atât între participanți, cât și între trainer și fiecare persoană implicată în activitatea de instruire.

Formatorul este încurajat să utilizeze o gamă diversă de metode și procedee didactice. În acest sens, recomandăm aplicarea cât mai largă a strategiilor de învățare care valorifică:

- **învățarea experiențială**, prin care adultul este implicat direct și activ într-o experiență concretă de învățare, relevantă pentru activitatea sa și pentru contextul specific în care

trăiește, utilizând observarea și analiza critică a propriilor percepții și reprezentări, stări, comportamente, atitudini, experimentarea activă a ceea ce a învățat în situații noi, reflecția personală asupra experiențelor trăite;

- **învățarea socială și comunicațională**, care încurajează învățarea prin observarea celorlalți, prin conversațiile structurate cu ceilalți și prin colaborarea și cooperarea cu aceștia, utilizând variate modalități de comunicare);
- **învățarea reflexivă**, prin care adultul analizează propriile sale experiențe de învățare, pentru a-și îmbunătăți strategiile și instrumentele de învățare eficiente în situații viitoare.

În organizarea activității de formare, formatorul poate proiecta diferite categorii de metode: *metode de deschidere* (de spargere a gheții, jocuri, energizante și de sondare a așteptărilor); *metode de informare, de construire a cunoașterii și a dezvoltării intelectuale* (lecturi, prezentări, tehnici de vorbire, instruire interactivă, demonstrări); *metode de lucru în grup*; *metode de învățare individuală*; *metode de învățare socială și experiențială*; *metode de moderare*, dar și de încheiere a activităților.

Un accent deosebit se va pune pe *reflecție*. Metodele interactive oferă o gamă vastă de oportunități de dezvoltare a competențelor, însă simpla lor realizare este insuficientă, dacă nu e însoțită de o reflecție profundă asupra procesului desfășurat. Un lucru absolut necesar după aplicarea unui joc de rol sau a unei simulări este debriefarea activității. Același lucru se va face și după încheierea unei sesiuni de formare.

Indiferent de tipul de strategie pentru care optează formatorul, de forma de lucru preferată, rolul formatorului constă în a crea un mediu de învățare optim, căci, în procesul de formare, actanții sunt în continuă interacțiune, iar aceasta înseamnă comunicare, grație căreia se stabilesc relații, instruirea devenind mult mai nuanțată și persuasivă.

VII. Strategii de evaluare

Evaluarea este parte indispensabilă a procesului de învățare sau formare. Accentul se va pune pe evaluarea autentică și autoevaluare. Procesul de evaluare vizează aprecierea măsurii în care au fost **dezvoltate și formulate în curriculum competențele**. Se va încuraja evaluarea formativă și oferirea de feed-back constructiv din partea formatorului și al celorlalți participanți la formare.

Evaluarea se realizează pentru:

- motivarea învățării și stimularea obținerii unor rezultate bune;
- monitorizarea eficientă a învățării;
- îmbunătățirea predării și facilitării activităților de către formator;
- adecvarea stilului de predare al formatorului la stilul de învățare al participanților;
- responsabilizarea participanților

Există câteva tipuri de evaluare, în funcție de momentul în care se desfășoară în cadrul unui program de formare și de scopul urmărit:

- 1) *Evaluarea inițială* – se referă la evaluarea prealabilă a participanților. Se realizează înainte de stagiul sau la prima sesiune, pentru a determina experiența și nivelul pe care îl are grupul în domeniul/tematica/problemele care vor fi abordate în cadrul programului și așteptările concrete.

- 2) *Evaluarea formativă* – este derulată de formator în cadrul programului de instruire (pe parcursul sesiunii, la sfârșitul sesiunii sau al zilei) și are menirea de a aprecia gradul de atingere a obiectivelor, de a stabili dificultățile care apar în acest sens și soluțiile la ele. Acest tip de evaluare oferă formatorului posibilitatea de a adapta programul (la nivel de conținut, proces, relații), așa încât să obțină rezultate maxime.
- 3) *Evaluarea finală* – este una sumativă, realizată de către formator la finele activității; are drept scop evidențierea atingerii obiectivelor și recunoașterea formală sau nonformală a competențelor dobândite. Prin evaluare finală, formatorul poate determina pașii ce urmează să îi efectueze cu participanții în activitățile ulterioare. Instrumentele folosite trebuie să se bazeze nemijlocit pe obiectivele activității de formare. De obicei, acest tip de evaluare implică aplicarea unui instrument de evaluare (chestionar, teste, fișe/formulare de evaluare, interviu, o tehnică de evaluare individuală etc.) și o activitate de follow-up după o anumită perioadă de timp. Evaluarea cursanților în educația adulților se prelungește obligatoriu dincolo de stagiul de formare, în special la locul de muncă, pentru că doar aici pot fi probate competențele achiziționate, dezvoltate, actualizate.

Metodele de evaluare prin care se va dovedi nivelul de pregătire al participanților la formare: *probe orale, probe practice și probe scrise*. În evaluarea inițială va fi aplicat un chestionar sau test. În evaluarea formativă formatorul va utiliza observarea, conversația, interviul, prezentarea unui conținut, autoevaluarea, fișe de evaluare, Pentru evaluarea finală se recomandă metode tradiționale – test sau metode complementare – portofoliu, proiect

VIII. Lucru individual

Nr crt.	Produs	Strategii de realizare	Criterii de evaluare
1.	Schema conceptuală a cadrului de bunăstare a copilului	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea. • Analiza, reflecții. • Elaborarea schemei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Structura documentului. • Analiza și prezentarea logică. • Originalitatea formei de prezentare.
2.	Poster care reflectă factorii protectori ai familiei și strategii de consolidare a acestora	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea. • Analiza, reflecții. • Elaborarea posterului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza și prezentarea logică. • Integrarea cunoștințelor anterioare. • Originalitate.
3.	Tabel privind corelarea mecanismelor de protecție a copilului în sistemul educațional cu cadrul de bunăstare a copilului.	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea. • Simulare. • Analiza, reflecții. • Elaborarea tabelului care reflecta corelarea mecanismelor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Structura tabelului. • Prezentarea logică. • Integrarea cunoștințelor anterioare.
4.	Studiu de caz cu descrierea ciclului de	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea. • Analiza, reflecții. 	<ul style="list-style-type: none"> • Structurarea și prezentarea logică.

	<p>prevenire a riscurilor și de intervenție primară.</p> <p>Fișa de observare a bunăstării copilului.</p> <p>Procesul de evaluare.</p> <p>Decizii privind bunăstarea copilului.</p> <p>Planificarea acțiunilor pentru bunăstarea copilului. Fișa de planificare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea studiului de caz. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conținutul este pronunțat metodologic și aplicativ în practica educațională curentă; • Lucrarea se bazează pe recomandările în domeniu, promovate de cadrul nosmativ.
5.	<p>Test de evaluare inițială și finală</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lecturarea. • Analiza. • Elaborarea răspunsurilor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Structura răspunsurilor. • Analiza/prelucrarea informației.

IX. Bibliografie selectivă

Resurse metodologice

- Educație incluzivă: Unitate de curs. Min. Educației, Culturii și Cercetării al Rep. Moldova Chișinău : 2017¹.
- Ghid de suport pentru aplicarea practică a Serviciului social de sprijin pentru familii cu copii. PPFC, 2016²;
- Ghid de suport pentru aplicare practică “Managementul de caz”. (Ordinul Ministrului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr.96/2016). PPFC, 2016³;
- Ghid de implementare Liniilor directoare ONU cu privire la îngrijirea alternativă a copiilor. CELCIS, 2012⁴;
- Ghid de implementare a Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani și a Curriculum-ului pentru educație timpurie din perspectiva Cadrului de referință a educației timpurii din Republica Moldova. (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 283/2019)⁵;
- Ghid pentru cadrele didactice de la grupele de creșă. Chișinău, 2017⁶. (Ordinul MECC nr. 71/2017);
- Orientarea părinților în educația copiilor cu cerințe educaționale speciale. Ghid metodologic, ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 470/2020);

Acte legislative și normative

- Codul Educației al Republicii Moldova (Cod nr.152/2014)⁷;

¹ https://mecc.gov.md/sites/default/files/educatie_incluziva_final.pdf

² http://www.p4ec.md/ro/Documente/Ghiduri/Ghid_SF.pdf

³ http://www.p4ec.md/ro/Documente/Ghiduri/GHID_Management_de_caz.pdf

⁴ https://www.alternativecareguidelines.org/Portals/46/Guidelines/English/Moving_Forward_Rom.pdf

⁵ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_ro.pdf

⁶ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_pentru_cadrele_didactice_de_la_grupele_de_cresa.pdf

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro

- Convenției ONU privind drepturile copilului (Convenție Internațională nr. 52/1989)⁸;
- Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Hotărârea Guvernului nr. 270 din 8 aprilie 2014)⁹;
- Instrucțiunea cu privire la mecanismul de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului (Hotărârea Guvernului Nr. 143/2018)¹⁰;
- Instrucțiunea privind evaluarea și dezvoltarea elevului din învățământul primar și secundar general. (Ordinul Ministerului Educației nr. 1090/2016)¹¹;
- Legea privind drepturile copilului (Legea nr. 338/1994)¹²;
- Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (Legea nr. 140/2013)¹³;
- Metodologia de aplicare a Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului (Ordinul Ministerului Educației nr. 858/2013)¹⁴;
- Recomandarea CM/Rec 2 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind participarea copiilor și a tinerilor sub 18 ani, 2012¹⁵;
- Regulamentul cu privire la formarea continuă a adulților (Hotărârea Guvernului nr.193/2017)¹⁶;
- Regulamentul-tip al instituției de educație timpurie (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 254/2017)¹⁷;
- Regulamentul - tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II (Ordinul Ministerului Educației nr. 235/2016)¹⁸
- Repere metodologice privind activitatea psihologului în instituțiile de învățământ general (Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 02/2018)¹⁹;
- Standardele de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului (Ordinul ME nr. 970/2013)²⁰;
- Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general (Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124/2018)²¹;
- Standarde de competență profesională ale cadrelor de conducere din învățământul general (Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124/2018)²²

⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115568&lang=ro

⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=18619&lang=ro

¹⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102076&lang=ro

¹¹ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_instrucțiune_comportament_0.pdf

¹² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=94939&lang=ro

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123160&lang=ro#

¹⁴ https://mecc.gov.md/sites/default/files/7._ordin_me_858_23.08.2013_metodologie_procedura_ro.pdf

¹⁵ <https://rm.coe.int/16806b7fb5>

¹⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113312&lang=ro

¹⁷ https://mecc.gov.md/sites/default/files/reg-tip_iet_14.11.2017_rom.pdf

¹⁸ https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulament_organizare_si_functionare_institutii_invatamint_gene.pdf

¹⁹ https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_nr.02_din_02.01.2018_0.pdf

²⁰ https://mecc.gov.md/sites/default/files/o970din_11_10_13_standarde_spc_0.pdf

²¹

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_didactice_din_invatamantul_general.pdf

²²

https://mecc.gov.md/sites/default/files/standarde_de_competenta_profesionala_ale_cadrelor_de_conducere_din_invatamantul_general.pdf

- Standarde de învățare și dezvoltare pentru copilul de la naștere până la 7 ani, aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1592/2018)²³;
- Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022 (Hotărârea Guvernului Nr. 1106/2016)²⁴.

Resurse web

- <https://www.gov.scot/policies/girfec/>
- <https://www.scotland.gov.uk/gettingitright>
- https://www.flgov.com/wp-content/uploads/childadvocacy/strengthening_families_protective_factors.pdf

²³ https://mecc.gov.md/sites/default/files/standardele_de_invatare_tipar.pdf

²⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95476&lang=ro